

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Minister van Economische Zaken en Klimaat
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Uw ref.: WJZ / 18025517

Brief ref.: EP201805203234

Datum: 25 mei 2018

Betreft: Reactie bezwaar instemmingsbesluit MLV

Geachte heer, mevrouw,

I. Inleiding

1. NAM heeft kennisgenomen van de aanvullende gronden van bezwaar van de Waddenvereniging, in aanvulling op haar bezwaarschrift tegen het besluit van de Minister van Economische Zaken d.d. 30 augustus 2016, tot wijziging van het instemmingsbesluit met betrekking tot het winningsplan Moddergat, Lauwersoog, Vierhuizen (kenmerk DGETM-EO / 16110969, "winningplan MLV").
2. U hebt NAM in de gelegenheid gesteld om op deze aanvullende gronden te reageren. Graag maakt NAM van de geboden gelegenheid gebruik.

II. Achtergronden

3. Voordat NAM op de aanvullende gronden ingaat, is het waardevol om kort uiteen te zetten op welke wijze het voorzorgsbeginsel een (belangrijke) rol speelt in de activiteiten van NAM in de Waddenzee.
4. De gaswinning in de Waddenzee is gestoeld op het 'hand aan de kraan'-principe ("Hand aan de Kraan"), dat erop neerkomt dat door frequente monitoring kan worden vastgesteld of de bodemdaling door gaswinning binnen de gebruiksruimte blijft – bij een dreigende overschrijding van de gebruiksruimte kan de gaswinning worden beperkt of gestaakt, zodat de gebruiksruimte niet daadwerkelijk wordt overschreden. NAM moet daardoor ieder jaar 'bewijzen' dat zij nog haar activiteiten in de Waddenzee mag verrichten. Dit principe is een uitwerking van het voorzorgsbeginsel.
5. Het voorzorgsbeginsel is niet eenduidig in Nederlandse regelgeving gedefinieerd, maar komt erop neer dat een overheid ook *onzekere* risico's moet betrekken in haar besluitvorming en deze niet kan passeren omdat zij ('slechts') onzeker zijn. Naar aanleiding van de onzekere risico's moeten proportionele en effectieve maatregelen worden genomen. Dit betekent niet dat